

AKADEMİK

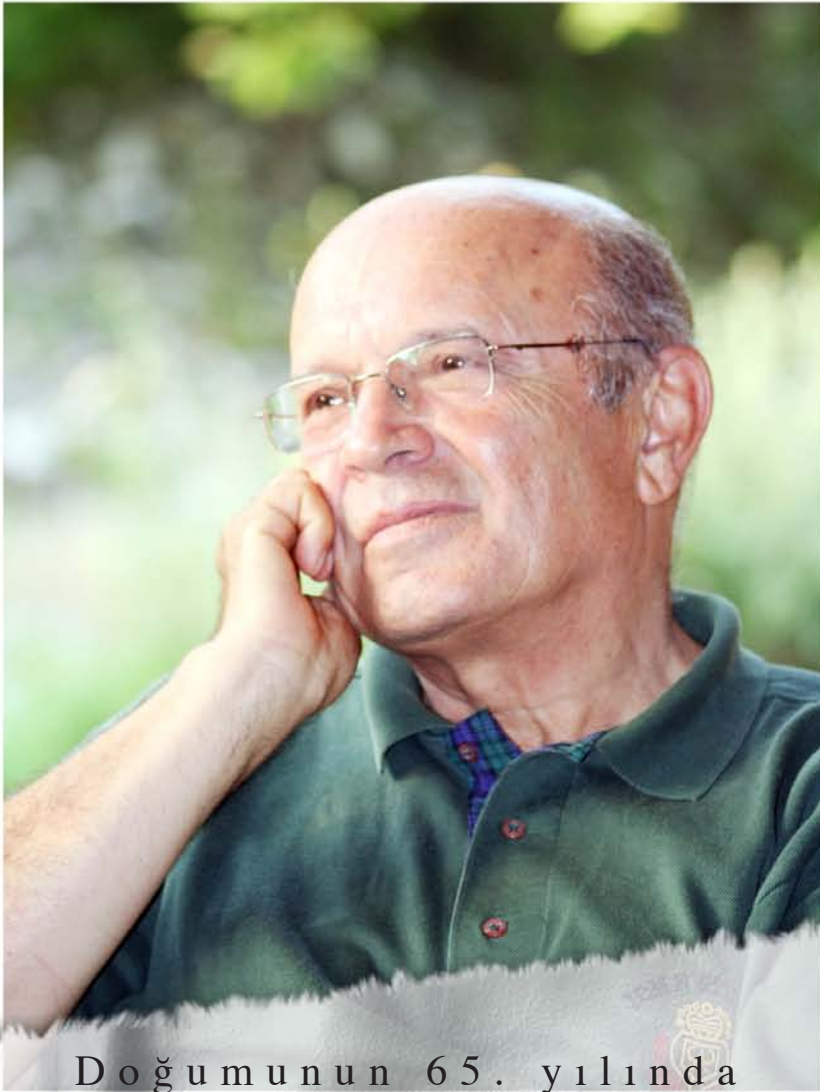
Sayfalar

Cilt: 7 Sayı: 39 • 26 ARALIK 2007 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar: M. Ali UZ - Ali İŞİK • maliuz@merhabagazetesi. com. tr • aliisik@merhabagazetesi. com. tr

Merhaba

Gazetesi'nin okurlarına armağanıdır. Çarşamba günleri yayımlanır.

Doğumunun 65. yılında

Kamil Uğurba

Ö Z E L S A Y I S I

TÜRKİSTAN TASVİRLERİ

...lere konuluyordu (Çokal
...rişine gösterilen saygı se
...şler veya hayır-hasenâ
...-erenler için anıt meza
...lı tutmak ve minnetleri
...mimarisi, tarih içinde g
...marlık sanatında önemli t

KAMİL UÇUQLU

TÜRKİSTAN TASVİRLERİ

SEYAHATNAME

TÜRKİYE MÜHENDİSLER BİRLİĞİ

Akademik Sayfalar'ın 7. Cildi ve Kamil Uğurlu Özel Sayısı Üzerine

Bugün elinizdeki ekimizle 7. cildimizi de tamamlamış oluyoruz. Allah'a ne kadar şükretsek az. Yayın hayatımızda, bu cildimizle ilk defa bir rekora imza attığımızı söyleyebiliriz. Beşinci cildimiz 396 sayfa iken, 6. cildimiz 420 sayfaya ulaşmıştı 7. cildimiz ise ilk defa, 600 sayfayı aştı.

Akademik Sayfalar'ı hazırlamanın ve günlere getirmenin kolay olmadığını takdir buyurursunuz. Bu iş, ciddi ve yetenekli bir ekip ve gönül işidir. Bu işi, yazar kadromuzla bize destek veren dostlarımız ve okurlarımızın desteği ile başardık. Bu yıl, Akademik Sayfalar yönetiminde yer alan Ali Işık Bey ve gazete Genel Yönetmenimiz Mustafa Arslan Bey'e ve bütün yazar kadromuza ve emeği geçen herkese şükran borçlu olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Bilhassa, dar zamanlarımızda bize destek olan dostlarımızın gayretlerini hiç unutmadık.

Pek çok özel sayımızda olduğu gibi, bu sayımızı da değerli dostumuz Dr. Kamil Uğurlu Bey'e tahsis etmiş bulunuyoruz

Kültürümüze ve tarihimize büyük hizmetlerde bulunan Kamil Bey'in bu yıl 65. doğum yılı. Toplum adına O'na olan vefa borcumuzu ödeme babında bir nebze de olsa hizmette bulunabilirsek kendimizi bahtiyar hissedeceğiz.

Kadim dostum, Kamil Uğurlu Bey, çok yönlü müstesna ve güzel insanlarımızdan birisi. O, hassas bir şair, usta bir yazar, büyük bir kültür ve gönül adamıdır. Zarafeti, kibarlığı ve efendiliği ile de her tarafta saygı görür. O, aynı zamanda usta bir fotoğraf sanatçısıdır. Mimarlık esas mesleği. Akademisyenliği ise ayrı bir yönü.

Diğer eserleri gibi, son iki yılda çıkardığı Konya ve Karaman Şehrengizleri ülke çapında büyük takdir topladı. Üçüncüsü, Eskişehir Şehrengizi yolda.

Delisiyle, velîsiyle, akıllısıyla, tarihiyle ve kültür adamları ile şehir kitapları yazmak kolay bir iş olmadığı gibi, her yazarın da kârı değildir. Bunun için şehrin tarihinin, kültürünün çok iyi bilinmesi yanında genel bir bilgi birikimine de ihtiyaç vardır. Bu güne kadar bu işi kaç kişi başardı? A. Hamdi Tanpınar'ın Beş Şehir'i, A. Turan Alkan'ın Sivas'ı elden düşmüyor. Kamil Bey'in Şehrengizleri de öyle olacak. Yanılmıyorsam yazarını

hatırlamadığım bir şehir kitabı daha var.

Kamil Beyin bugüne kadar imza attığı eserler, adını ebedileştirecek çapta büyük eserler. Nitekim, Konya Şehrengizi ve Türkistan Tasvirleri ile anlamlı ödüllere lâyık görüldü. Bu son eseri Türkiye Mühendisler birliği tarafından neşredildi.

Kamil Bey, sanatın inceliklerini ve hassas noktaları keşfetmede usta bir gözlemcidir. Onun Türkistan Tasvirleri'nde "Yazarın Takdimi"ndeki şu satırları nakletmeden geçemeyeceğim:

"Konya'daki İnce Minareli Medrese'nin kapısındaki sanatın ve imânın ve inanılmaz esrarını anlayabilmek için Semerkant'taki Bibi Hatun Külliyesi'ni bilmek bir mecburiyettir. Türkistan'daki Yesevî Külleyisini bilmeden Sinan'ı anlayabilmek mümkün değildir. Bozkır'ın bağrına başını koyan birçok sahabînin, kuştüyü bir yastığa baş koyanların rahatlığı ve mahviyeti içinde Merv'de nasıl yat-tıklarını görmeden İstanbul'un fethini anlayabilmek, Eyyüb'el Ensari'nin sırrına erişebilmek mümkün değildir." Bu güzel ve has-sas tespite gerçekten şapka çıkartılır.

Konya Aydınlar Ocağı Başkanı bulunduğum dönemde, Kamil Beyin organizesi ve Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın davetlisi olarak bir Kıbrıs gezimiz olmuş ve bu geziye Konya Aydınlar Ocağı Yönetim Kurulu ile Birlikte katılmıştık. Bir hafta süre ile KKTC bölgesinin tamamını gezmiş, O'nun ne usta bir fotoğraf sanatçısı olduğuna orada şahit olmuşum.

Kamil Bey müteaddit defalar bütün Türk Cumhuriyetlerini bazen görevli, bazen da kendi isteği üzerine adım adım gezmiş ve sonunda da Orhun Anıtları ve Türkistan Tasvirleri ortaya çıkmıştı.

Akademik Sayfalarımız'ın bu sayısında Kamil Bey dostumuzun hayatını, çalışmalarını bazı yakın dostlarının kaleminden vermeye çalışacağız. Bu arada geçenlerde kendisi ile Çetin Oranlı arkadaşımız tarafından yapılan güzel röportajından bazı seçme bölümler sunmaya çalışacağız.

Bu özel sayı dolayısıyla, 7. cildin fihristini ocak ayı başında müstakil olarak okuyucularımıza sunacağız. Bu fihrist, 7. cildin sonuna konacaktır.

Değerli dostum, sevgili kardeşim Kamil Uğurlu Bey'e sağlıklı uzun ömürler ve saadetler diliyorum.

En derin saygı ve minnet duygularıyla...

SEVGİLİ KÂMİL ÜZERİNE: “LÜTFEN KABUL BUYURUNUZ.”

Sevgili Kâmil’i tanımamın üzerinden tam 50 yıl geçmiş. Onunla tanıştığımızda takvimler 1957’yi gösteriyordu. O, 5 Fen’de, ben ise 5 Edebiyat’ta öğrenci idik. Tabii ki tarihî Konya Lisesinde...

O çok aktif bir öğrenci idi, kabına sığamayan bir yapısı vardı. Bense hiç de öyle değildim: Sakin (ve de) sessiz...

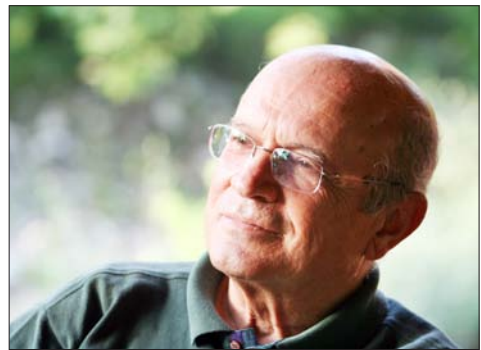
Kâmil’in o yıllarını yazacak kaç kalem kaldı ki Konya’da? Ölenler, ayrılanlar, unutanlar, yazamayacak olan eli kalem tutmazlar, vb. Sevgili Kâmil mezun olduğumuz 1959 Haziranını bir hatırlasın hele... Eslaftan kimler kalmış ki? Orduvinde gece düzenlediği arkadaşları nerelerde acaba? Şimdi kötü talihine terkedilmiş olan eski kız ortaokulunda sergi açtığı Y. Mimar Rıza Durakbaşı nerede? Zafer’de iş yeri açıp da Uğurlu Villaları yaparken yanında olanlar kimlerdi? Ve daha niceleri.

Ben sevgili Uğurlu’yu bir de İstanbul’daki Bayezit Yurdun’da yeniden tanımıştım. Daha doğrusu, ‘İstanbul’lu Kâmil’i tanımıştım. Yurtta düzenlenen bir gece, Çanakkale’ye yapılan bir vapur yolculuğu, kapıcımız Nasip’le olan dostluğu ve daha nice kırık dökük çizgilerle bir ‘Kâmil tablosu’ çizmeye çalışıyorum.

Kâmil’le tanışmamızın son aşaması, benim Konya’ya temelli gelişime rastlar. O da doktora yapmış, yardımcı doçent olmuş, Selçuk Üniversitesinde hizmet veriyordu. Hele onun bir de çevre ile ilgili Merkez Başkanlığı ve bir de makam odası vardı ki sormayınız... O oda bir sergi salonu, bir galeri gibi idi. Ona yakışanı da oydu. Oda ‘Kâmilce’ düzenlenmişti. Onun sanatçı ruhu, yerdeki halıdan duvardaki tablolara kadar her yere yansımıştı.

Kâmil’in bildiğim kadarıyla, son önemli görevi TOKİ Başkanlığı (belki de genel müdürlüğü) idi. Bir gün kendisini, makamında, hem de aile boyu ziyaret etmiştik. Doğrusu, son zamanlarda seyrekçe görüştüğümüz dostumuzun şimdiki görevi nedir, bilemiyorum. ‘O şimdi Ankaralı’ artık. Konya’mıza gelişleri, belki de, bir ‘teşehhüt’ miktarını bile bulmuyordur.

O bir şairdi, iki de şiir kitabı yayımlamıştı. Ben de bir tanıtma yazısı kaleme almış ve kitapların adlarına uygun başlık koymuştum: “YemenimdeYâre Var”, *Yeni Konya*, 25 Ağustos 1997, s. 3; *Size* (İstanbul), 19 (290), Aralık 1997, 23. Onun daha sonra yayımladığı bir kitabı gazetelerdeki güzel yazılarından oluşuyordu: *İşte Biz Böyleyiz*, 2000. Biz bu kitap için dahi bir tanıtma yazısı yazmıyorsunuz: “İşte Biz Böyleyiz Sevgili Uğurlu”, *Konya Postası / Akademik Sayfaya*, 4 Ocak 2001, 3-4.

Kamil Uğurlu

Kamil UĞURLU

Dua

Tanrım sabır ver bana
Şimdi buna muhtacım
Dağlar bindi omzuma
Dağları aşar acım

Doyur benim gözümü
Bugün buna muhtacım
Dünyayı ikram ettin
Ben ölesiye acım

Rast getir günlerimi
Çünkü buna muhtacım
Kader çılgın bir attır
Havalandı kırbacım

Neden güç vermiyorsun
Oysa ona muhtacım
Ve sonumu hayreyle
Henüz başladı sancım

İnsanlığımı affet
Ben ki buna muhtacım
Bakamam el yüzüne
Büyümekte utancım

Tanrım elimi salma
Asıl buna muhtacım
Heybemi sırtlamışken
Hesap soruyor hancım

Ben yanlış kelâm ettim
Yalnız sana muhtacım
Ne cennet, ne cehennem
Sanadır ihtiyacım

Bilmem hiç onun konuşmasını dinlediniz mi? Bu, bir konferans olabilir, bir bildiri sunumu olabilir, bir sohbet olabilir. Ancak dilinden düşürmediği ve kullanırken 'cuk' oturttuğu söyleyişleri vardır. Bunların başında, 'Lütfen' ile başlayanları gelir:

"Lütfen kabul buyurdunuz."

"Lütfen teşekkür ettiniz."

"Lütfen cevap verdiniz."

Buralardaki 'Lütfen'ler, elbette, 'Lütfedip' anlamında, inceliğe bürünen söyleyişlerdir. Bence 'Kâmilce' söyleyişlerdir. Belki bu tür söyleyişler Kâmil'in ağzına yakıştığı kadar kimsenin ağzına yakışmamıştır.

Aşya'nın ortalarına, Türkmenistan'a kadar gidip Selçuk Üniversitesi Yerleşkesine bir anıt kazandırdığını kaçımız biliyoruz ki... Hani o, kaplumbağanın üzerine dikilmiş anıt var ya, işte o anıt birebir olmak üzere yerleşkemizi şereflendirmişti. Elbette işlemin şerefi en başta sevgili Kâmil'e aitti...

Bilirsinizdir herhâlde, yoksa, bu cümleye "Bilmem bilir misiniz?" diye mi başlasaydım, onun bir de ikizi var Konya'mızda. Yoo, yoo kan bağı olan bir ikizi değil, fizik yönünden kendisine çok benzeyen bir ikizi: Prof. Dr. Cemalettin Akyürek.

Ama ne benzeme... Boy, pos, kilo, hatta saçlarının azlık çokluk oranı... Kâmil'i kasketli görmeye alıştığım için Prof. Akyürek'i de kasketli olarak düşünüyorum. Şöyle, bir gün, ikisini bir araya getirsek de "Dünya İkizler Günü"ne göndersek acaba dereceye girerler mi? Bence en kötü ihtimalle üçüncülüğü alırlar.

Ve bir son 'dakka' bilgisi... Kâmil bir yerden Kâmil dostu-muza Kâmilce bir ödül verilmiş. Doğrusu ödülün tam künyesini bilmiyorum. Kutluyorum. Daha nicelerine...

Bir de o, 'İhtifalci Ziya', 'Anmacı İhsan Kayseri! gibi 'Şehrengizci Kâmil' olmuş. Ne güzel çağdaş bir şehrengiz yazmak, hazırlamak. Bari beşe tamamlasa da, eski şiirimizin, beş mesneviye verdiği 'hamse'yi karşılamak üzere biz de bir terim uydurup öylece tanıtıversek.

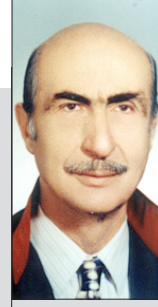
Doğrusu sevgili Kâmil'in hangi yemekleri sevdiğini bilmiyorum. Muhterem hanımefendileri Hilal kardeşim elbette bu konunun uzmanıdır. Ama ben hangi yemeği sevdiğimi söylemeliyim. Hatta Mehmet Ali Uz mürşidimiz de bana katılacaktır; Çebiç! Mekân seçimi kendilerine ait, zamanı ise Uz seçebilir.

Dostlarla bir sofranın başında olmayı hayal etmek bile güzel... Ya bir de gerçeğini yaşamak. Yaşatılırsa o güzelliği dahi bir yazı konusu yaparız.

Atalarımız ne demişti, "Latife latif gerek." Biz de yazımız sonunu bir 'çebiç' latifesi ile bağlamak istedik. Yoksa 68'imden sonra 'çebiç'lerle uğraşacak vaktim yok; etrafımda uğraşılacak onca 'nesnas' varken.

Nice yıllara... Hilal kardeşimle oğullarınızla, gelinlerinizle, torunlarınızla...

Cumhuriyetimizin 100. yılında tekrar görüşmek dileğiyle. (İ.).

Dr. Kâmil Uğurlu

Aslen Hadim’li olup tahsil hayatınının ortaokul ve lise kısmını Konya’da tamamlayan ve bilahare mimar olan Kamil Uğurlu hem mesleğinde çok başarılıdır hem de bir efendilik timsalidir.

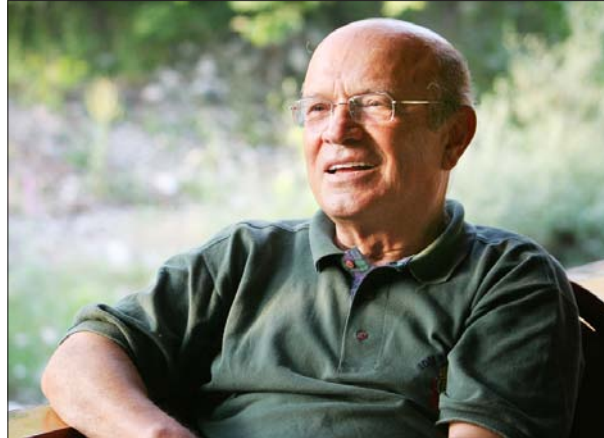
O’nun hep gülümseyen yüzü, şiir okur gibi duygulu sesi daima hatırımdadır. Son zamanlarda pek fazla görüşemedikse de O’nun “Akademik Sayfa” mızdaki yazılarını her zaman zevkle okumuşumdur.

Dr. Kamil Uğurlu aynı zamanda çok hayır sever bir insandır. Çok kimsenin zor zamanlarında bir “Hızır” gibi imdadına yetişmiştir. Şöyle bir olayı hatırlıyorum:

Tahminen 8-10 yıl önceydi. Niğde Üniversitesi iki öğrencisini yüksek lisans veya doktora için burslu olarak A.B.D. ye göndermiş, fakat nasıl olduysa olmuş bir yanlışlık eseri bu iki öğrencinin burslarını Niğde Üniversitesi kesmiş. Öğrenciler gurbet elde kalmışlar. Kamil Bey bu durumu öğrenmiş ve bu öğrencilerin haklarının kaybolmaması, burslarının yeniden ödenmesi, yurda faydalı iki ilim adamı olarak dönmeleri için ne yapmamız gerektiğini bana sordu. Ben de idare mahkemesine dava açmamız gerektiğini söyledim. Öğrencilerin bana Amerika’dan vekaletname göndermelerini sağladı ve mahkeme masraflarını da cebinden ödedi. Ben de ücretimi çok sonra onlardan aldım. Ama Kamil Bey’in mahkeme masraflarını onlardan geri aldığını sanmıyorum. Dava öğrencilerin lehine sonuçlandı. Şimdi herhalde bu öğrenciler doçent ya da profesör olmuşlardır.

Aziz dostum Kamil Uğurlu bir ara Moğolistan’a gidip Göktürk yazıtlarının ve anıtlarının slaytlarını ve fotoğraflarını özenle hazırladı. Konya’ımızda bir konferans salonunda bunları bizlere göstererek uzun uzun izahlarda bulundu.

Şimdi öğrendiğime göre kıymetli kardeşim Kamil Uğurlu 65 yaşını idrak ediyormuş. Kendisine bu vesile ile nice sağlıklı ömürler diler, başarılarının devamını candan temenni ederim.

Kamil Uğurlu

İhsan KAYSERİ

**ŞAİR, YAZAR İSTANBUL "EFENDİSİ"
BİR "ÇELEBİ" KONYALI
Yrd. Doç. Dr . Kamil UĞURLU
27 Şubat 1942**

Şair, yazar, İstanbul "Efendisi", "Çelebi" bir Konya'lı olan Yrd. Doç. Dr. Kamil Uğurlu 27 şubat 1942 günü Konya'nın Hadim İlçesi Dülgerler Köyü'nde dünya ya gelmiştir.

Kamil Uğurlu' nun babasının ismi Arif Efendi, annesinin ismi ise Fatma Hanımdır.

Kamil Uğurlu' nun Rauf, Ulviye, İsmail olmak üzere iki ağabeyi ve bir de kız kardeşi vardır

Kamil uğurlu. Ailesinin Karaman'a göçetmesi zerine İlkokulu Karaman Cumhuriyet İlkokulunda başlamış bu okulu bitirdikten sonra Karaman Ortaokuluna kaydını yaptırmış, fakat ailesinin bu kez Konya ya taşınmasından dolayı da Konya Lisesi'nin orta kısmına devam etmiş Konya Lisesi'ni de 1959 yılında bitirmiştir.

Kamil Uğurlu şiir okumaya ilk ve ortaokul sıralarında başlamış, şiir yazmaya ise lise yıllarında başlamış, yazdığı şiirleri Konya'daki mahalli gazetelere ve İstanbul'da yayınlanan edebi dergilere göndererek basın hayatına atılmıştır.

Kamil Uğurlu 1959 – 1960 Eğitim ve Öğretim Döneminde İstanbul Devletin Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümüne kaydoldu ve 1965 – 1966 döneminde de Yüksek Mimar olarak bu akademiden mezun oldu.

Kamil Uğurlu, Akademi' den mezun olduktan sonra ilk resmi görevine Konya Belediyesi İmar Müdürlüğünde başladı ve Konya'nın şehir planlamasında büyük hizmetleri oldu, büyük projelere imza attı. İmar İskan Bakanlığı Konya İl Mimar Müdürlüğü görevi yaptı.

Kamil Uğurlu 30 Ağustos 1970 günü Topçu Albay Mehmet Tevfik Dural ve eşi Münevver Hanımın kızları Hilal Hanımefendi ile evlenmiştir.

Kamil ve Hilâl Uğurlu'nun 1972 yılında Kutay, 1977 yılında Altay ve 1983 yılın da Çağatay isminde üç çocukları dünya ya gelmiştir.

Konya'da, geniş çapta proje ve inşaat organizasyonları yapan bir firma kurarak yurt içinde ve yurt dışında çeşitli proje ve inşaatları gerçekleştirdi. Daha sonra beş yıl Avrupada (1976- 1980) ve Libya ve Suudi Arabistan'da (1981-1988) çalıştı. Bu arada

Moğolistan'daki Kültigin anıtının bugünkü durumu.

konusuyla ilgili araştırmalar yapıp onları yayımladı. Ayrıca İstanbul Üniversitesi'nde, Prof. Dr. Oktay Aslanapa'nın danışmanlığı altında başladığı, **Türk-İslâm Mimarisi** konulu doktora çalışmasını tamamladı (1984). Yurda dönüşünden bir süre sonra Selçuk Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesinde yardımcı doçent olarak göreve başladı. Bu görevi sırasında, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından, Orhun Abideleri'nin röleve, restorasyon ve konservasyonlarını yapmak üzere Moğolistan'da görevlendirildi (1991). Bu arada abidelerin kalıp alma çalışmalarında da görev aldı. Daha sonra, aynı abidelerin Türkiye tarafından korumaya alınması ön çalışmalarında bulunmak üzere Dışişleri Bakanlığımıza bağlı TİKA tarafından yeniden Moğolistan'a gönderildi (1994). 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Tacikistan ve Moğolistan'a yaptığı resmi ziyaretlere teknik uzman olarak katıldı. Orhun Abideleri ile ilgili olarak Moğolistan'ın Orhun Vadisi'nde inşa edilecek müzelerin alan ve uygulama projelerini hazırladı (1995).

Amerika Birleşik Devletleri'nin California Eyaleti'nin San Francisco şehrindeki ünlü Berkley Üniversitesinde, "Frank Lloyd Wright Mimarisinde Mimar Sinan'ın Etkileri" konusunu incelemek üzere altı ay süren çalışmalar yaptı (1998).

Selçuk Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Başkanlığını (1990-1998) ve Mühendislik-Mimarlık Fakültesinin Mimarlık Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanlığını (1992-1997) yürüttü.

Üniversiteden izin alarak Başbakanlığa bağlı Toplu Konut İdaresi Başkanlığını yaptı (1992-2002). Türk Dünyası Sanatkarları Vakfı (TÜRKSAY)'nın kurucu üyesidir. İlim ve Sanat Eserleri Sahipler Meslek Birliği (İLESAM) ve Türkiye Yazarlar Birliği'nin üyesidir.

Başbakanlığa bağlı Atatürk Kültür ve Dil Tarih Yüksek Kurumu, Bilim Kurulları Üyesi ve Başbakanlık Müşaviri oldu. (1995-2001). Tolu Konut Kanunu'nu hazırlayan heyet içinde yer aldı. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı yaptı.

Yurt içinde ve yurt dışında basılmış 300'den fazla makale, seminer ve bildirisi vardır. Konya'da on yıl boyunca **Yeni Konya** gazetesinde haftalık köşe yazıları kaleme almıştır.

İngilizce ve Fransızca bilen Uğurlu evli olup üç oğlu vardır.

YAYIMLANAN ESERLERİ

Orhun Anıtları, Kültüğün Anıtı Hakani Başlık Restitüsyonu, Ahmet Yesevi Külliyesi, Şah-ı Zinde Nekropolü, İslâm Mâbedlerinde Mekân Anlayışı, Göçebelik ve Medeniyet, Selçuklu Evi (basımda), Konya'daki Mimari Miras, İşte Biz Böyleyiz, Konya Şehrengizi (TYB 2006 yılının şehir kitabı seçti), Karaman Şehrengizi, İnce Minareli ve Karatay Medreselerinin Portalleri, Çadır, Anadolu'da İlk Şehirciler, Ribat, Hanegâh, Kervansaray, Mimaride Gelenek, Atatürk Dönemi Mimarisi, Mimar Sinan'da Ritm ve Ölçü, İslâm Ansiklopedisi'nde Maddeler, Registan Meydanı, Türkistan Tasvirleri, Yemenimde Hare Var, Yüreğimde Yare Var, Sanat Tarihi, vb....

Basılmayanlar

Selçukluların Oturduğu Evler, Tenha Şiirler.

Kaplumbağa Kaide. Uğurlu kardeşlerin finansmanı ve Dr. Kamil Uğurlu'nun restitüsyon projesiyle yaptırılan Kültüğün Anıtı, İstanbul'un en kalabalık yerine Atatöy'e konuldu.

Kamil UĞURLU

AT PAZARINDA BİR SABAH

Şimdi Tevfikiye Caddesi'nin ucunda yakın zamanlara kadar belediyenin bir kantarı vardı, karşısında şu anda Vakıf Çarşısı bulunuyor.

İşte orası eskiden at pazarı idi.

Civarındaki dükkânlar da at cambazlarının (yani at alıp satan esnafın) at bağladıkları küçük ahırcıklardı.

Esnaftan atı alan, eğer denemek isterse, Kapı Camiine doğru atın başını salıverirdi. Parke taşla döşeli sokak zemini, atın nalları altında kıvılcımlar çıkararak tozar, duvarlar çın çın öterdi.

İkinci üsleri herkes dükkânının önünü sular, süpürür, keçesini serer, çayını söylerdi. Akşama kadar yapılan alış-verişin yorgunluğu, bu saatlerde zevke dönüşürdü.

Cambaz Deli Osman Ağa bu pazarın en ünlü esnafıydı. Deli-dolu bir adamdı. Ama esnafın hasıydı. Özüne sözüne güvenilir, Konya'nın geçmişinden efendilik tevârüs etmiş bir zattı. Bazan bir pire için yorgan yakardı. Deli demelerinin sebebi buydu.

Bir gün ikindi üstü dükkâna saçı sakalı birbirine karışmış gençten bir adam çıkageldi. Selâm verdi ve dirdini anlattı.

Eşmekayalı Ali Ağa'nın oğluydu bu gelen. Bir vukuat neticesi hapse girmiş ve beş sene yatmıştı. Onun hapse girmesi sadece onu ve ailesini değil, babasını da perişan etmişti. Zor durumdaydılar. Köyüne dönmek istiyordu ve parası yoktu.

Osman Ağa “olur, dedi hele otur çayını iç icabına bakarız.”

Delikanlı o gün Osman Ağa'nın misafiri oldu. Ertesi gün terzi Celâl Efendiye ısmarlama bir elbise diktirildi. Potin alındı. Tavladaki atlardan iyi bir rahvan seçildi. Eğere bir heybe atıldı. Heybenin gözü, delikanlıyı gözleyenlere hediye ile dolduruldu.

Öteki göze üç kese altın konuldu. Delikanlı el öptü ve Eşmekaya'nın yolunu tuttu.

• • •

Aradan uzun yıllar geçti. Devran her zaman aynı minval üzere dönmediğinden, Cambaz Deli Osman Ağa'nın işleri ters gider oldu. Önce at pazarında tavlalar küçük birer dükkâna döndü. Sonra onlar da elden çıktı ve Osman Ağa'nın eli böğründe kaldı.

Aylarca rezil dolaştı. Birgün ona, Aksaray'a gidip veresiye bir miktar mal, yani hayvan toplamasını, onları getirip satarak hiç olmazsa nafakasını sağlamasını tavsiye ettiler.

Cambaz Deli Osman Ağa bu pazarın en ünlü esnafıydı. Deli-dolu bir adamdı. Ama esnafın hasıydı. Özüne sözüne güvenilir, Konya'nın geçmişinden efendilik tevârüs etmiş bir zattı.

Bazan bir pire için yorgan yakardı. Deli demelerinin sebebi buydu.

Ağa Deli Osman'a bu önce zor geldi. Ama kabul etti neticede. Ve Aksaray'a gitti. Orada inanılmaz bir şey oldu.

Durumları düzelen Eşmekayalı Ali Ağa, Aksaray'a taşınmıştı. Tanınmış tüccar olmuştu.

Ali Ağa'nın oğlu Osman Ağa'yı tanıdı ve sessizce babasına gösterdi. Ali Ağa'nın konuğu oldu. İsteddiği mallar, istediği şartlarla ona sağlandı. Rahvan bir at seçildi ve eğlendirildi. Eğere bir heybe atıldı ve heybenin gözleri dolduruldu.

Heybenin gözleriyle birlikte Cambaz Osman Ağa'nın gözleri de doldu.

Atının başını Konya'ya doğru çevirip topukladı.

Kalbi huzursuz bir kuş gibiydi. Bazan uçmak, bazan konmak isteyen kararsız, huzursuz, fakat vakur ve süt beyaz bir kuş...

•••

Cambaz Deli Osman Ağa'nın torunlarından biri hâlâ sağdır. Ve şu anda büyük postahanenin önünde arzuhalcilik yapmaktadır.

"İşte Biz Böyleyiz"den

Cambaz Deli Osman Ağa

Çetin ORANLI

Kamil Uğurlu ile röportaj

• • •

Geçen aylarda gazetemizde Çetin Oranlı arkadaşımız tarafından Kamil Uğurlu Beyle yapılan uzun bir röportaj yayımlanmıştı. Aşağıda bu röportajın önemli bir bölümünü veriyoruz.

• • •

ŞEHİRLERİMİZİN KİMLİK SORUNU

Ç.O. - “Mevlâna Şehri” kimliğinin Konya’da hissedilmesi ve yaşanması için yapılması gereken bir şey var mı? Veya bir adım geriye atalım: Konya’da mimari bir kimlik var mı, arayışı var mı?

K.U. - Bu konuda da, sizin tabirinizle tren kaçırılmıştır, maalesef. Konya’nın görünüşü Anadolu’daki herhangi bir şehrin mimari görünüşünden farklı değildir. A. Turan Alkan’ın dediği gibi, bir yabancı şehrin girişindeki tabelayı okumazsa nerde olduğunu anlayamaz. Her yerde olabilir. Ankara, Kayseri, Konya, Karaman, Mersin veya başka herhangi bir yerde.

Oysa Buhara’ya girince şehir size gülümser ve sizi hemen havası sarar. Nerde olduğunuzu hissedersiniz. Semerkand öyle. Viyana öyle.

Roma, Paris, Prag öyle. Bir zamanlar Kosova öyleydi. Ama Konya böyle değil. Artık Türkiye’de hiçbir şehir böyle değil Cumhuriyet sonrası bizde şehircilik tam anlamıyla dejenere olmuştur. Bu şuursuz taklit refleksi, şehirlerimizin, o güzelim şehirlerimizin canına okumuştur. Yazık olmuştur ve tren gerçekten kaçmıştır.

Konya, elbette mimari kimliği olan bir şehirdi, geliştirilebilirdi. Rahmetli Nalçacı açılımı doğru yapmıştı, Türkiye’de tek doğru yapan oydu. Eski şehir yerleşimini yerinde tutup yeni gelişme alanlarına yöneltti imarı. Tamamen doğrudu. Sonra gelen yönetimler bunu anlayabilecek kalitede olmadılar. Ve şe-

hir bugünkü durumuna geldi. **Ne yazık ki bugünkü yöneticiler de iyi niyetlerine rağmen yapabilecekleri bir şey kalmamıştır.**

Tarihi dokusu bu kadar mükemmel birkaç şehir vardır Türkiye’de; hepsi de aynı durumdadır. Konya’daki Selçuklu yapılarıyla şehir batıdaki bir Semerkand kılınabilirdi. Veya bir Viyana. Mümkün değildi diye düşünmeyin. Oraları öyle kılanlar da insan değil midir? İşi yapan insan değil midir Çetin Bey?

Bundan sonra bir şey yapılamaz mı? Yapılır. Ama bu sadece bir demonstrasyon olur. Yani gösteri için ayrılmış bir alan, bir parça, bir fragman. Rant hadisesi böylesine başını almış giderken üç katlı, veya bahçeli evlere kim itibar eder? Sahip Ata’nın önü varken Kovanağzı’na kim talip olur?

Ç.O. - Son yıllarda yoğun kültürel çalışmalar içinde olduğunuzu görüyoruz. Şehrengizler serisine başladınız. Konya Şehrengizi Türkiye Yazarlar Birliğinin ödülünü de aldı. Şehrengiz yazım türünün esrarı nedir?

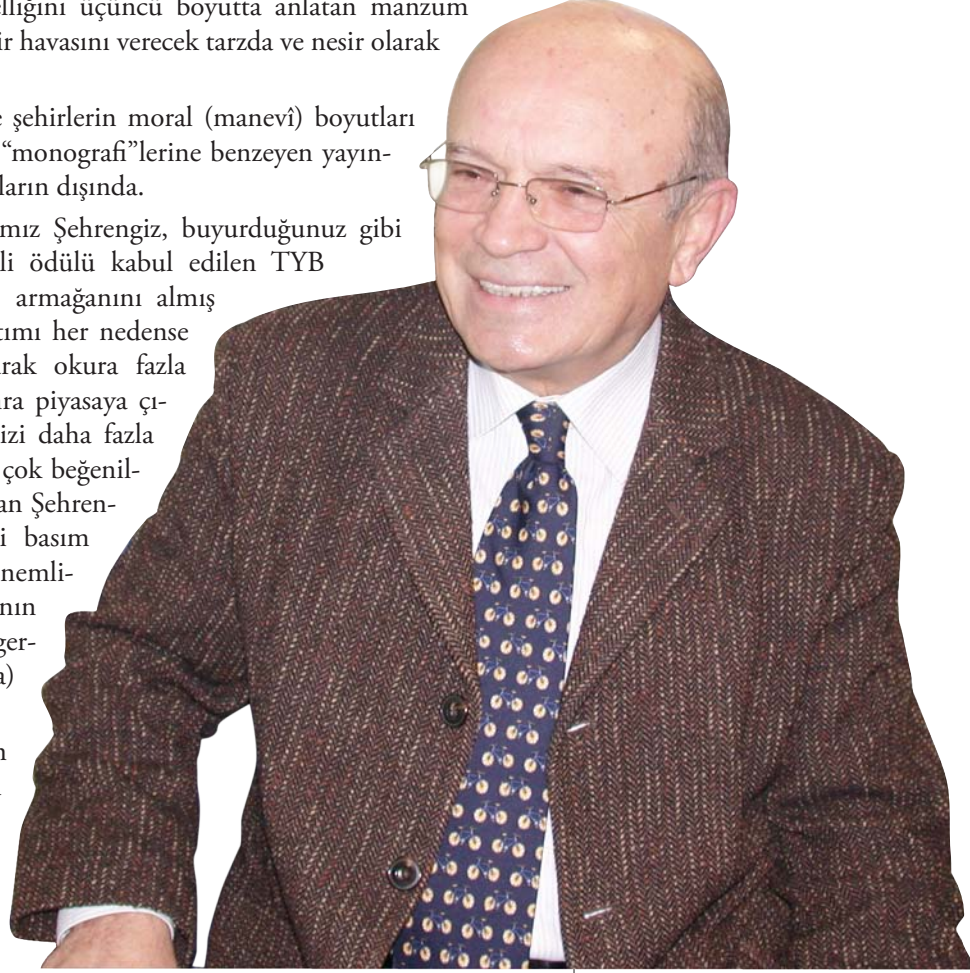
K.U. - Şehrengiz bize Divan Edebiyatı geleneğinden kalma bir edebiyat şubesidir. 15 ve 16. yy’dan bu yana devam eden bir güzel gelenektir, unutuldu. İhya etmek istedik.

15. yy’da Mesîhi ilk şehrengizi Edirne için yazdı. Mesnevi tarzında yazılan ve şehrin güzelliğini üçüncü boyutta anlatan manzum eserlerdir bunlar. Biz şiir havasını verecek tarzda ve nesir olarak denedik.

Şimdilerde özellikle şehirlerin moral (manevî) boyutları ihmal edilerek batının “monografi”lerine benzeyen yayınlar yapılıyor. Bu tür onların dışında.

Konya için yazdığımız Şehrengiz, buyurduğunuz gibi Türkiye’nin en prestijli ödülü kabul edilen TYB (Türk Yazarlar Birliği) armağanını almış olmasına rağmen dağıtımı her nedense yapılmadı, yaygın olarak okura fazla ulaşamadı. Ondan sonra piyasaya çıkan Karaman Şehrengizi daha fazla dağıtıldı ve beğenildi, çok beğenildi, hamdolsun. Karaman Şehrengizi için gerçek ikinci basım düşünülüyor ki, bu önemlidir. Bir kültür kitabının tekrar baskı yapması (gerçek olmak kaydıyla) önemlidir.

Bu şehrengizlerin kitap düzenleri ve baskı kaliteleri de yurt çapında beğenildi ve övgü kazandı. Ahmet Bey’le Mümin Bey’in ellerine sağlık, mü-

kemmel iş çıkardılar.

Şimdi sıra Eskişehir Şehrengizi'nde. Basıma verilmek üzere. Küçük oğlum Eskişehir'de mimarlık öğreniyor ve bizi de üç yıldır evinde konuk ediyor. Eskişehir kültür geçmişiyle büyüleyici bir şehir. Dışardan fazla algılanmıyor, içine girince kendini açıklıyor. Esrarlı, esprili müthiş bir kültürü var. Osmanlı, devletini ilk defa burada (Karacaşehir'de) ilân etti dünyaya, az şey mi? Eskişehir'i yazıyoruz. Bu iki imzayla yazılan bir kitap olacak. Eskişehirli dostumuz Zakir Ençevik'i eski Konyalılar iyi hatırlarlar. Hara'nın müdürü uzman bir veteriner. Emekli olup Eskişehir'e, kendi memleketine yerleşmiş. Onunla birlikte yazıyoruz. Zakir Bey tam bir hazine. Resimlerle, anekdotlarla, tarihle, hayatla, espriyle dopdolu bir insan. Yani adam gibi bir adam. Türkiye'nin en zengin tesbih koleksiyonlarından birinin bilgili sahibi. Lâf-söz sahibi iyi bir kaynak-insan. Bu yılın sonuna doğru size yollarız.

TÜRK DÜNYASI MİMARLIK ÖDÜLÜ

Ç.O. - Türkistan Seyahatnamesi adlı eserinizden de biraz bahseder misiniz? Çok dikkat çekti. Bir televizyon kanalı sizin bu kitabınızı konuklarına çikolata ikram eder gibi hediye ediyor konuklarına. Bir de "Türk Dünyası Mimarlık ve Şehircilik Büyük Ödülü 2007"yi aldınız. Bu önemli ödül yurt dışında Türk Dünyasında yankı buldu, ama bizde fazla duyulmadı. Neden?

K.U. - Türkistan Tasvirleri adlı seyahatnameyi önce Türkiye Mühendisler Birliği bastı. İki ayda mevcudu tükendi. İlginçtir. TOKİ ve Emlak Konut ikinci basımı gerçekleştirdiler ve sanıyorum o da bitti. Millet, hamdolsun iyiyi diğerlerinden ayırt edebiliyor.

Kitap, Batı Türkistan'ı derinlemesine anlatan ve destan diliyle anlatan bir kitap. Prestij kitap boyutlarında. Bizim yıllara uzanan Türkistanımızı anlatan bir farklı deneme. Şimdiye kadar yazılanlardan daha değişik

Büyük ödüle gelince. Kimsenin haberi olmadı, ama tarihte ilk defa Türk Dünyası Mimarlık ve Şehircilik âbideleri ve çalışmaları, enternasyonal bir platformda Ankara'da tartışıldı ve ortaya tevatür güzel bir kurultay çıktı. Dünyaca tanınmış 42 uzman Ankara'ya geldi Türk Dünyasından ve orada tartışıp görüştüler, Kurultay yaptılar. Dünya gözünü Ankara'ya dikti Nisan ayında, bizimkilerin

haberi şöyle-böyle oldu.

Savaşlarda tahrip olan, yok olan Türk mimarlık şaheserlerinin görüldüğü kurultaya Türk Dünyasının en tanınmış uzmanları ve devlet adamları katıldı. Bir haftalık ilmi seviyesi çok yüksek bir kurultay oldu. Sonuç bildirgesi dünya kamuoyuna ve uluslararası savaş mahkemesine bir manifestoydu, öyle kabul edildi ve etkili oldu.

İşte bu kurultay esnasında ... Türk Dünyası içinde yaptığımız mimari ve kültürel çalışmalar için 2007 Büyük Ödülünü lâyık gördüler ve verdiler. Hak etmediğimizi samimi olarak söyleyip ödülü kabul etmek istemedik. Bir hafta ısrardan sonra râzı olduk. Bu naz değildi, biz düz insanlarız, hamdolsun, samimi olarak bu kanaatteydik. Fakat sonunda verdiler. Siz biliyorsunuz, Moğolistan'daki (Ötüken ve Nalayh) iki büyük müzenin proje ve uygulamalarını biz yapmıştık. Ayrıca Orhun âbidelerinin rölyeve ve restorasyonlarını yapan grup içindeydik. Bunlar ve benzeri bazı ufak-tefek çalışmalar işte. Daha iyileri vardı doğrusu..

Ç.O. - Siz sorumluluk taşıyan, Konyalılık şuuru olan bir ağabeyimizsiniz. Hareketleriniz ve konuşmalarınız ölçülü. Güzel bir sohbet oldu. Son olarak söylemek istediğiniz bir konu var mı efendim?

K.U. - Evet, var. Önce sağolun. Hakkımdaki kanaatiniz bir hüsn-ü zan'dır ve bizim için şükür konusudur, sağolun.

Evet, söylemek istediğim önemli bir konu var. Bunu sizinle daha önce konuşmuştuk. Tekrarında fayda var, çünkü tam zamanı. Çetin'ciğim, lütfen üzerinde ciddiyetle durunuz gazete olarak, siz etkilisiniz: Konya'da **"Dünya çapında etkisi olan bir Mevlâna Akademisi kurulmalıdır."** Şu anda bütün şartlar mevcuttur. Eğer burada da tren kaçırılacak olursa gerçekten yazık olur.

Şema şöyle, hatırlayacaksınız:

* 18 kişiden oluşan mütevelli. 9'u yerli, 9'u yabancı bilim adamı (kişilikleri tartışılmaz 18 seçkin ve bilge insan)

* Belediye başkanı devamlı ve tabii üye (ve finansman sahibi)

* Üniversite, teknik sekreteryayı yürütecek.

* Merkez Konya ve ayrı bir bina.

* Programı ise elli yıllık master planlarla yapılacak.

Bir toplantı yapılınsın Konya'da ve ayrıntılar tartışılınsın. Herkes sponsor olmaya hazır, aslında sponsora gerek bile yok. Şu anda Konya'ya yapılabilecek en büyük hizmet. Konya'yı ve Türkiye'yi dünya masasına taşıyacak bir oluşum. Bunu ilgililer neden göremiyorlar, anlamak mümkün değil.

